

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101017

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-10-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Ідентифікаційний код 02214159

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попова Оксана Володимирівна

2. Oksana Popova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2056-2073

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 022

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Дизайн

Дата захисту: 08-12-2023

Спеціальність за освітою: Сценічне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2743

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.32.02

Тема дисертації:

1. Дизайн сценічного простору в сучасному українському театрі
2. Design of the stage space in the modern Ukrainian theater

Реферат:

1. У дисертаційній роботі вперше у вітчизняній гуманітаристиці досліджено дизайн сценічного простору постановок 2010–2020-х рр. у сучасному українському театрі з урахуванням видової специфіки. Проаналізовано композиційні принципи та структуру сценічного простору українського театру на прикладі вистав драматичних, музичних театрів, театрів танцю і театрів малих форм. Використання терміна «дизайн сценічного простору» (загальна візуально-просторова організація всієї театральної події, що потенційно включає в себе всі відчуття, а також часовий аспект театру) обґрунтовано на концептуальному рівні як підхід до вирішення художнього оформлення вистав сучасного українського театру, процесу створення унікального візуального образу з використанням знакових засобів для розкриття авторської концепції та сенсово-змістового наповнення вистави. Дизайн сценічного простору сучасного українського театру розглянуто у контексті його процесуальності, що виражається у створенні пластичного образу у часопросторі вистави за допомогою різноманітних форм, матеріалів, світлових та кольорових акцентів, а також узгодженні з розвитком мізансценічного малюнка постановки. Застосовано класичний інструментарій

мистецтвознавства, орієнтований на стильовий та формально-композиційний аналіз, цілісне бачення предметно-просторового середовища вистави. Мистецтвознавчий аналіз посприяв дослідженню творчості провідних художників сучасного українського театру, виявленню образотворчого рішення театральної вистави з погляду стилістики, жанрової своєрідності, використання композиційних засобів, специфіки пластичного образу та ін. З'ясовано, що новий концептуальний та конструктивний підхід до вистави, характерний для європейського і українського театру початку ХХ ст., зумовив глибинне дослідження нових технологічних інструментів, засобів та можливостей формування дизайну сценічного простору.

Констатовано, що дизайн сценічного простору – самостійний вид проектної діяльності, включений у процес створення театральної вистави як продукту колективної творчості, що передбачає розробку і створення об'єктів предметного середовища, а також застосування комбінованих прийомів організації ігрового простору вистави; як вид проектно-художньої діяльності включає проектування, конструювання та організацію простору сцени за допомогою інших видів дизайну; працює із середовищем життя людини в умовному ігровому просторі. Виявлено, що сучасна концепція сценічного дизайну великою мірою заснована на русі New Stagecraft і пропагує його естетичні цінності: простота, уніфікація, співпраця. Констатовано, що відповідно до сучасної концепції дизайн сценічного простору можна розглядати як подієвий майданчик (цілісність), що не обмежується живим театром, а охоплює оформлення простору в будь-якому середовищі, в тому числі й віртуальному. Рецепція візуальної події відбувається у часі та просторі глядача. Виявлено, що основним в організації предметно-просторового середовища вистави в сучасному драматичному театрі є принцип художньої інтерпретації (характеризується широким та варіативним творчим потенціалом і є втіленням сценографічної гри в контексті специфіки концепції постмодерністського театру). Принципи автентичності та культурної ідентичності застосовуються відповідно до режисерського прочитання літературного першоджерела. Урахування історичного та етнічного контексту, культурно-естетичних і національних особливостей відбувається з метою авторського застосування прийому візуального цитування. Виявлено основні напрями розвитку сценічного дизайну українського музичного театру. З'ясовано, що особливості пластичного рішення дизайну сценічного простору театру танцю полягають у: максимальному звільненні планшета сцени; розміщенні на вертикальних площинах декору сюжетно-оповідного чи орнаментально-декораційного характеру (в сучасних постановках простежується тенденція заміни живописних декорацій на мультимедійні – зазвичай проекція на задник); розробці динамічного світлового та кольоро-пластичного еквівалента музичній партитурі, що доповнюють змістовність танцювальної лексики; створенні костюмів, що узагальнюють сутність характеру персонажа, посилюють інформативність візуального ряду та пластичну виразність. Констатовано, що візуально-образну мову художника-постановника в театрі танцю та театрі малих форм (театр одного актора) на сучасному етапі характеризує: створення порожнього, філософічного простору; приділення основної уваги освітленню, тіньовим ефектам.

2. In the dissertation work, for the first time in domestic humanities, the design of the stage space of productions of 2010–2020s in the modern Ukrainian theater was investigated, taking into account the species specificity. The compositional principles and structure of the stage space of the Ukrainian theater are analyzed on the example of performances of dramatic, musical, dance and small-form theaters. The use of the term "design of stage space" (the general visual-spatial organization of the entire theatrical event, which potentially includes all sensations, as well as the temporal aspect of the theater) is based on a conceptual level as an approach to solving the artistic design of performances of modern Ukrainian theater, the process of creating a unique visual image with the use of symbolic means to reveal the author's concept and the meaningful content of the play. The design of the stage space of the modern Ukrainian theater is considered in the context of its procedurality, which is expressed in the creation of a plastic image in the space-time of the performance with the help of various forms, materials, light and color accents, as well as coordination with the development of the mise-en-scène design of the production. The classical toolkit of art history, focused on stylistic and formal-compositional analysis, a holistic vision of the subject-spatial environment of the performance, is applied. The art analysis contributed to the research of the work of the leading artists of the modern Ukrainian theater, to the discovery of the artistic solution of the theatrical performance from the point of view of stylistics, genre originality, the use of compositional means, the

specifics of the plastic image, etc. It was established that the design of the stage space is an independent type of project activity, included in the process of creating a theatrical performance as a product of collective creativity, which involves the development and creation of objects of the subject environment, as well as the use of combined methods of organizing the play space of the performance; as a type of project-artistic activity includes designing, constructing and organizing the space of the stage with the help of other types of design; works with a person's living environment in a conditional game space. Designing the environment of theatrical action involves a harmonious combination of all its parameters: material-physical, functional-pragmatic, social and emotional-artistic. A characteristic trend in the design of the stage space is the desire to design integrally shaped complexes that change and harmonize the object-spatial environment of theatrical action. It was revealed that the modern concept of stage design is largely based on the New Stagecraft movement and promotes its aesthetic values: simplicity, unification, cooperation. The New Stagecraft revolution in the Western world was not only an aesthetic shift, but also the beginning of theater design. The function of scenery and the figurative expression of feelings is a philosophical position based on the philosophy of New Stagecraft: the set designer, who is responsible for creating meaningful interpretive art on stage, must balance functional purpose with artistic expression. The theory of New Stagecraft is based in part on the discovery by theater designers of new ways to make the stage environment useful. It was established that according to the modern concept, the design of the stage space can be considered as an event site (integrity), which is not limited to a live theater, but covers the design of space in any environment, including a virtual one. The reception of a visual event takes place in the time and space of the viewer. The main directions of the development of the stage design of the Ukrainian musical theater have been identified. It was found out that the features of the plastic design solution of the stage space of the dance theater are: maximum release of the stage tablet; placement on vertical planes of decor of a plot-narrative or ornamental-decorative nature (in modern productions, there is a tendency to replace pictorial decorations with multimedia ones – usually projection onto a backdrop); development of a dynamic light and color-plastic equivalent of a musical score that complements the meaningfulness of the dance vocabulary; creating costumes that summarize the character's essence, enhance the informativeness of the visual series and plastic expressiveness. It was established that the visual and figurative language of the stage artist in the dance theater and the theater of small forms (the theater of one actor) at the modern stage is characterized by: the creation of an empty, philosophical space; paying the main attention to lighting, shadow effects.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Попова О. В. Сценічний дизайн сучасного українського режисерського театру. *Культура і сучасність*. 2021. № 1. С. 127–131.
- 2. Попова О. В. Сценічний дизайн в контексті специфіки розвитку сучасного українського драматичного театру. *Культура і сучасність*. 2022. № 1. С. 132–136.
- 3. Попова О. В. Сценографія Енріко Прамполіні в контексті теоретико-практичного дискурсу італійського футуризму. *Культура і сучасність*. 2022. № 2. С. 135–140.
- 4. Попова О. В. Сценічний дизайн як інструмент режисерського рішення. *Мистецтвознавчі записки*. 2022. № 41. С. 8–14.

- 5. Popova O. V. Stage design as a spatial environment of the performance: definition of the concept. Intellectual Archive. 2021. October–December. С. 44–52.
- 6. Попова О. В. Сценічний дизайн у сучасному українському режисерському театрі. Філософія подієвої культури: історія та сучасність : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25–26 берез. 2021 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. С. 143–145.
- 7. Попова О. В. Сценічний дизайн як об'єкт наукового дослідження. Взаємодія культури, науки і мистецтва в питаннях розвитку моральності сучасного європейського суспільства : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Рига, 28–29 груд. 2021 р. Рига : Baltik International Academy, 2021. С. 166–170.
- 8. Попова О. В. Проблема генези сценічного дизайну в контексті становлення режисерського театру. Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 8–9 квіт. 2022 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. С. 66–69.
- 9. Попова О. В. Сценічний дизайн сьогодення як інструмент режисерського рішення. Сучасний культурно-мистецький простір: креативні та інформаційно-комунікативні трансформації : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 21–22 черв. 2022 р. Київ, 2022. С. 134–138.
- 10. Попова О. В. Генеза сценічного дизайну в контексті розвитку сучасного українського драматичного театру. Молодіжна наука КНУКіМ : матеріали Всеукр. звітньої наук.-практ. конф., м. Київ, 24 листоп. 2022 р. Київ, 2022. С. 43–44.
- 11. Попова О. В. Формування сценічного дизайну як просторового середовища вистави: семіологічна концепція. Мистецтво і дизайн у ХХ столітті: конвергенція форм і сенсів : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 8 груд. 2022 р. Київ, 2022. С. 42–48.
- 12. Попова О. В. Специфіка режисерської діяльності Едуарда Митницького в контексті українського театрального мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століття. Узагальнення мистецтвознавчих витоків ХХ ст. з позиції дебатів : матеріали Міжнар. студен. конф., м. Батумі, 20 листоп. 2020 р. Батумі : Вид. центр БДУМ, 2020. С. 9–12.
- 13. Попова О. В. Класична драматургія в режисерській інтерпретації Едуарда Митницького. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2020. № 3 (1). С. 19–32.
- 14. Попова О. В. Едуард Митницький : монографія. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. 118 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0118U100122

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Ігор Савич

2. Ihor Bondar

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8972-0941

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлова Рада Дмитрівна

2. Rada Mykhailova

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7264-0205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гоцалюк Алла Анатоліївна

2. Alla Hotsaliuk

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2120-3232

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стрельчук Вікторія Олександрівна
2. Viktoriia Strelchuk

Кваліфікація: к. пед. н., професор, 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8516-5829**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Приватний вищий навчальний заклад "Київський університет культури"**Код за ЄДРПОУ:** 31028309**Місцезнаходження:** вул. Чигоріна, буд. 20, Київ, 01042, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Юдова-Романова Катерина Володимирівна
2. Kateryna Yudova-Romanova

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2665-390X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет культури і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02214159**Місцезнаходження:** вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Легенький Юрій Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Легенький Юрій Григорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Крилова Оксана Сергіївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна